

Nr.745/C/2014

29.05.2014

De acord:
PROCUROR GENERAL
TIBERIU MIHAILESCU

Cadrul procesual al efectuării cercetării la fața locului

în cazul accidentelor rutiere

- notă de studiu -

S-a pus problema, în practica judiciară, în ce modalitate cercetarea la fața locului în cazul accidentelor rutiere soldate cu vătămări de persoane se poate efectua în cadrul procesului penal, potrivit dispozițiilor art. 97 alin. 2 din Codul de procedură penală, în condițiile în care infracțiunea de vătămare corporală din culpă se pedepsește, indiferent de gravitatea acesteia, la plângerea prealabilă a persoanei vătămate (art. 196 alin. 6 din Codul penal).

Altfel spus, chestiunea în discuție este dacă, imediat după producerea accidentului, în situația în care persoana vătămată se află în imposibilitatea de a-și exprima voința, se poate dispune începerea urmăririi penale cu privire la faptă.

Potrivit art. 97 alin. 2 din Codul de procedură penală, proba se obține în procesul penal. Conform art. 192 alin. 1 din Codul de procedură penală, cercetarea la fața locului se dispune de către organul de urmărire penală atunci când este necesară constatarea directă în scopul determinării sau clarificării unor împrejurări de fapt ce prezintă importanță pentru stabilirea adevărului, iar potrivit art. 195 alin. 1 din Codul de procedură penală, despre efectuarea acesteia se încheie un proces verbal.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LĂNGĂ ÎNALȚA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CONSILIERI AI PROCURORULUI GENERAL

Potrivit dispozițiilor art. 198 alin. 2 din Codul de procedură penală procesul verbal sus-menționat este mijloc de probă.

Din cele arătate mai sus rezultă că, pentru a avea valoare probatorie, cercetarea la fața locului trebuie să fie efectuată după începerea urmăririi penale cu privire la faptă.

Se pune problema în ce măsură organul de urmărire penală poate dispune în acest sens, câtă vreme persoana vătămată în accident nu a formulat plângere prealabilă.

Potrivit art. 305 alin. 1 din Codul de procedură penală, când actul de sesizare îndeplinește condițiile prevăzute de lege și se constată că nu există vreunul din cazurile care împiedică exercitarea acțiunii penale prevăzute la art. 16 alin. 1, organul de urmărire penală dispune începerea urmăririi penale cu privire la faptă, iar conform art. 16 alin. 1 lit. e din Codul de procedură penală, acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar când a fost pusă nu mai poate fi exercitată dacă lipsește plângerea prealabilă, autorizarea sau sesizarea organului competent ori o altă condiție prevăzută de lege pentru punerea în mișcare a acțiunii penale.

Din cele de mai sus rezultă, în aparență, că imposibilitatea persoanei vătămate de a-și exprima voința în legătură cu o eventuală formulare a plângerii prealabile împiedică începerea urmăririi penale în cauză.

Dacă am admite ca fiind corectă o astfel de interpretare, ar însemna că unul dintre cele mai importante mijloace de probă în cazul accidentelor de circulație nu s-ar putea administra, ori, nefiind administrat în cadrul procesual corespunzător, ar avea cel mult valoarea unei dovezi extrajudiciare, ceea ce este, în mod evident, absurd.

În realitate, o astfel de interpretare nu este corectă, pentru considerentele pe care le vom expune în continuare.

Potrivit art. 295 alin. 1 din Codul de procedură penală, punerea în mișcare a acțiunii penale se face numai la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, în cazul

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LĂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CONSILIERI AI PROCURORULUI GENERAL

infracțiunilor pentru care legea prevede o astfel de plângere, iar conform art. 296 alin. 1 din Codul de procedură penală aceasta trebuie să fie introdusă în termen de 3 luni din ziua în care persoana vătămată a aflat despre săvârșirea faptei.

Față de cele de mai sus, în opinia noastră, existența plângerii prealabile nu trebuie analizată imediat după momentul comiterii infracțiunii, ci după trecerea termenului prevăzut de art. 296 alin. 1 din Codul de procedură penală.

În acest sens pledează și faptul că respectivul termen curge nu de la data comiterii faptei, ci din ziua în care persoana vătămată a aflat despre săvârșirea ei.

Mai mult decât atât, din interpretarea dispozițiilor art. 297 alin. 2 din Codul de procedură penală rezultă că persoana vătămată nu este obligată, în toate situațiile, să cunoască faptul că o infracțiune comisă în dauna sa se pedepsește la plângere prealabilă, existând și împrejurări în care urmărirea penală se efectuează inițial din oficiu, iar ulterior aceasta este chemată de organele judiciare pentru a-și preciza poziția.

Cele de mai sus permit a se trage concluzia că analiza îndeplinirii condiției de procedibilitate constând în formularea plângerii prealabile de către persoana vătămată nu trebuie făcută imediat după producerea accidentului rutier în care aceasta a fost implicată, cu atât mai mult cu cât, în cele mai multe cazuri, starea de sănătate împiedică o manifestare de voință în momentul imediat ulterior acestuia.

Ca urmare, analiza privind existența plângerii nefiind făcută imediat după producerea accidentului, potrivit celor arătate mai sus, nici constatarea incidenței dispozițiilor art. 16 alin. 1 lit. e din Codul de procedură penală în cauză nu este posibilă în acest moment.

În consecință, organele de urmărire penală sesizate cu privire la comiterea unui accident rutier soldat cu vătămarea corporală a unei persoane vor dispune începerea urmăririi penale pentru infracțiunea prevăzută de art. 196 alin. 2 și 3 din Codul penal

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CONSILIERI AI PROCURORULUI GENERAL

și vor proceda la efectuarea cercetării la fața locului și a altor acte ce nu suferă amânare.

Ulterior, în măsura în care starea de sănătate a persoanei vătămate o va permite, se va proceda față de aceasta conform art. 297 alin. 2 din Codul de procedură penală.

În acest fel se poate da eficiență atât regulilor privind administrarea probelor exclusiv în cursul procesului penal, cât și celor privind pedepsirea unor infracțiuni doar la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, fără ca prin interpretarea corelativă a acestora să se ajungă la concluzia imposibilității de efectuare sau a lipsei de valoare probatorie a cercetării la fața locului în cazul unor accidente rutiere.

Consilier al procurorului general

Alexandra Mihaela Șinc